Tawa

Tawa – rodzaj niewielkiego drapieżnego dinozaura gadziomiednicznego, prawdopodobnie teropoda, żyjącego w późnym triasie na obecnych terenach Ameryki Północnej. Jego skamieniałości odnaleziono w osadach Hayden Quarry w Parku Narodowym Skamieniałego Lasu datowanych na noryk, około 215–213 mln lat. Odkryto kilka niemal kompletnych szkieletów wykazujących kombinację cech prymitywnych i zaawansowanych. Poza holotypem i paratypami odnaleziono także izolowane kości. Niemal wszystkie spośród nich pochodzą od dużych osobników, co dowodzi, że holotyp i paratypy nie osiągnęły pełnych rozmiarów. Oprócz szczątków *Tawa hallae* w Hayden Quarry odnaleziono również skamieniałości temnospondyli, fitozaurów, aetozaurów oraz innych przedstawicieli grupy Suchia, a także liczne dinozauromorfy, takie jak *Dromomeron*, dinozauromorf przypominający silezaura oraz teropody czindezaur i co najmniej jeden przedstawiciel celofyzoidów[1].

Z przodu kręgów szyjnych tawy i czindezaura obecne były pleurocele, co sugeruje, że worki powietrzne w kręgach szyjnych wykształciły się jeszcze przed powstaniem neoteropodów, przypuszczalnie u wszystkich dinozaurów gadziomiednicznych, a być może już u pierwszych Ornithodira. U tawy występowała kombinacja cech prymitywnych, występujących u bardziej bazalnych herrerazaurów, oraz bardziej zaawansowanych, obecnych u bazalnych neoteropodów, takich jak celofyzoidy i dilofozaur. Niektórymi cechami *Tawa* przypominała również prymitywne dinozaury ptasiomiedniczne, takie jak *Heterodontosaurus*. Nadgarstek tawy składał się z dziewięciu kości, podobnie jak heterodontozaura, podczas gdy nadgarstek herrerazaura był zbudowany z siedmiu kości, a celofyza – z pięciu[1].

Tawa	
Okres istnienia: 215–213 mln lat temu	
Pre Є Є O S D C P T J K Pg N Q	
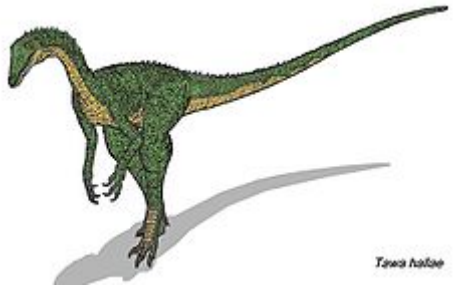	
Systematyka	
Domena	eukarionty
Królestwo	zwierzęta
Typ	strunowce
Podtyp	kręgowce
Gromada	zauropsydy
Podgromada	diapsydy
Infragromada	archozauromorfy
Nadrząd	dinozaury
Rząd	dinozaury gadziomiedniczne
Podrząd	?teropody
Rodzaj	***Tawa*** Nesbitt *et al.*, 2009
Gatunki	
▪ *T. hallae* Nesbitt *et al.*, 2009	

Według analizy filogenetycznej przeprowadzonej przez Sterlinga Nesbitta i współpracowników *Tawa* jest bazalnym teropodem bardziej zaawansowanym niż *Eoraptor* oraz herrerazaury i stanowiącym takson siostrzany neoteropodów, od których odróżnia ją m.in. obecność długiej pierwszej kości śródstopia stykająca się z proksymalnym zakończeniem drugiej kości śródstopia. Liczne cechy odróżniają tawę również od czindezaura, występującego w tym samym czasie i miejscu[1]. Z kolei według analizy kladystycznej przeprowadzonej przez Ricardo Martineza i współpracowników (2011) *T. hallae* był najbardziej bazalnym przedstawicielem kladu Coelophysoidea i tym samym należał do Neotheropoda; jednak umieszczenie go poza Neotheropoda wymagałoby wydłużenia drzewa filogenetycznego o zaledwie jeden stopień w stosunku do najbardziej parsymonicznego[2]. Analiza kladystyczna przeprowadzona przez Nesbitta (2011) potwierdziła, że *T. hallae* był siostrzany do Neotheropoda. Z analizy tej wynika dodatkowo, że uwzględnienie *Tawa* w analizach kladystycznych wpływa na to, jaką pozycję filogenetyczną mają według nich herrerazaur i staurikozaur; według analiz, w których uwzględniono *T. hallae* taksony te były bazalnymi teropodami, zaś według analiz, w których nie uwzględniano *Tawa* były one w nierozwikłanej politomii z

teropodami i zauropodomorfami[3]. Inny rezultat dała jednak analiza przeprowadzona przez Novasa i Ezcurrę (2011); według niej *Tawa* był bazalnym przedstawicielem kladu Herrerasauria, który to klad był siostrzany do obejmującej teropody i zauropodomorfy grupy Eusaurischia[4].

Nazwa *Tawa* w języku Hopi oznacza boga Słońca z wierzeń Indian Pueblo. Nazwa gatunkowa gatunku typowego, *hallae*, honoruje Ruth Hall, która odkryła wiele skamieniałości stanowiących zaczątek zbiorów Ghost Ranch Ruth Hall Museum of Paleontology[1].

Przypisy

1. Sterling J. Nesbitt, Nathan D. Smith, Randall B. Irmis, Alan H. Turner, Alex Downs i Mark A. Norell. *A Complete Skeleton of a Late Triassic Saurischian and the Early Evolution of Dinosaurs*. „Science". 326 (5959), s. 1530–1533, 2009. DOI: 10.1126/science.1180350 (https://doi.org/10.1126/science.1180350) (ang.).
2. Ricardo N. Martinez, Paul C. Sereno, Oscar A. Alcober, Carina E. Colombi, Paul R. Renne, Isabel P. Montañez i Brian S. Currie. *A basal dinosaur from the dawn of the dinosaur era in southwestern Pangaea*. „Science". 331 (6014), s. 206-210, 2011. DOI: 10.1126/science.1198467 (https://doi.org/10.1126/science.1198467) (ang.).
3. Sterling J. Nesbitt. *The early evolution of archosaurs : relationships and the origin of major clades* (http://hdl.handle.net/2246/6112). „Bulletin of the American Museum of Natural History". 352, s. 1–292, 2011 (ang.).
4. Fernando E. Novas i Martín D. Ezcurra. *Phylogenetic relationships of basal saurischians: testing the evidence for the herrerasaurian affinities of* Tawa (http://www.ameghiniana.org.ar/index.php/ameghiniana/article/view/614/1232). „Ameghiniana". 48 (Supl.), s. R118-R119, 2011 (ang.).

Linki zewnętrzne

- *Tawa* na dinozaury.com (http://www.forum.dinozaury.com/viewtopic.php?f=6&t=3344)

Inne

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Tawa&oldid=55013131"

Tę stronę ostatnio edytowano 12 lis 2018, 01:51. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (http:https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http:https://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).